

ACC. N:R. M. 6377:1-3-9.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Folke Neij.
Härad: Tveta. Adress: Bankeryd.
Socken: Månsarp. Berättat av: Johan Johansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1861 i Månsarp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.C. 3. H A L M F I G U R E R och U T K L Ä D N I N G.

*Lucia (Ulman 4.13)
Julen
Julklappar*

Skriv endast på denna sida!

1.

ACC. N:R.

M. 6378:1-

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H A L M F I G U R E R och U T K L Ä D N I N G.

Lucia.

Utklädning förekom, men icke med halm eller ljus på huvudet.

Inget Lucia-kaffe på morgonen, "men på kvällen, nä' Lussegubba' k8m, va' dä kaffe. Lussegubba' va' klädda dåli't å mä skråbukansekte, skägg uttå tåger. Di va' svatta å le'a, inte vackra". De kommo med tanke på att få något, lite mat eller en slant.

Julen.

1) "Ja, julanecker ha di satt 8pp i mett minne, så vida en ha' hatt n8't å gutt (givit) d8m (fåglarna). Dä va' allti' havvranecker, di bara hoggde å stubben lite! Man satte upp kärven Julafton, "å iblann' en ve trettenada'n.

2.

Landskap:

Småland

ACC. N:R. 11.6377.2

Upptecknat av:

Folke Meij

Härad:

Tveta

Adress:

Bankeryd

Socken:

Månsarp

Berättat av:

Johan Johansson

Uppteckningsår:

1940

Född år

1861

i

Månsarp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hälmen kastade di på gö'ssla, å s8mma la' in'en te den ann're halmen älle' te grisera".

2) "Ja' ha' hö't talas 8m, att di hade halm på g8lvet här förr, slagatrusken råghalm. Di lå' Julanatta på g8lvet i halmen".

5) "Ja, julklappa', så länge ja' minns". Nyårsgåvor ha däremot inte varit brukliga. Ingen jultomte. "Di sprang mä julklappa' å fö'söckte klara se (osedda) å kasta in julklappen gen8m dörrspringa. Iblann' sto' n8'en på lur i fasta (förstun) å n8p 'en. Husets f8lk ga' varannra öppet å fritt". Några julklappar av spefullt slag sägas icke hava förekommit.

9) "Tjugenda' Knut
ä' Julen slut".

Skriv endast på denna sida!

3.

ACC. N:R. M. 6377.3

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Då brukade di bju' te se n8ra stöckna (några stycken)
å bju' på kalas å köra ut Jula". Vanligen dansades då
också granen ut.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 6377:4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Folke Neij,
Härad: Tveta. Adress: Bankeryd.
Socken: Månsarp. Berättat av: Johan Johansson,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1861 i Månsarp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L.U.F. 22. JULBRÖD m.m.

Skriv endast på denna sida!

1.

ACC. N:R. M. 6377-4

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

J U L B R Ö D m.m.

- 1) "Julakusa" (som två korslagda 'S' med russin i alla fyra slingorna), julakäringar, griser å hästa' uttå vettemjöl". "Julalempor" (runda, tjocka kakor). Dessa voro av två slag: "finsektelempor" och "potatelempor". De senare hade man sirap i, och om dem säger medd.: "Di varade mjuka bra länge".
- 2) Ja, barnen brukade få "julahöga'", innehållande samtliga ovannämnda sorter, som fingo ligga till beskådande hela Julen.
- 3) Julklappar familjemedlemmar imellan överlämnades utan förmedling av jultomte e.d., i övrigt användes den i annat sammanhang beskrivna metoden att kasta in julklappen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M. 6377.5

Landskap: Småland. Upptecknat av: Folke Neij.
Härad: Tveta. Adress: Bankeryd.
Socken: Månsarp. Berättat av: Johan Johansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1861 i Månsarp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H.C. 17. J U L G R A N E N.

Skriv endast på denna sida!

1.

ACC. N:R. M. 6377.5

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

J U L G R A N E N .

Uppllysningar angående meddelaren:

Johan Johansson, Lägenhetsägare, Sandseryd, är
född 1861 i Mänsarps socken, varifrån han har sina
barndoms- och ungdomsminnen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

ACC. N:R. M. 6377:6

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 3) "Julagränar, dä ha' vutt i mett minne". (Har varit, så länge jag minns).
- 4) Julgranen skulle vara symmetrisk "å fin, rekti't. Dä va' ett väljan'e". Julgranen högg man, "n8' dä va' v8ret, å inte fö' mö'e snö. Iblann' kunne dä bli en fjottan da'r, tre vecker före Jul". Den som skulle hugga den, var "ingen sä'skelt. En uttå kara'". (Karlarna i huset). Den sattes in på Julafton. "Senn hängde en i lite på kvällen".
- 5) Som fot användes ett enkelt tråkors. "Di brukade klä' öve' lite papper".
- 6) I granen hade man: "talgljus, stöppta därätter te dä", (stöppta enkom för detta ändamål), "pappe'skaramällar å ann'ra karamällar, äpple', peppekaksgubba', griser,

3.

ACC. N:R. M. 6377:7

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nät (girlander), stjä'ner uttå papper (till ljusmanschet-
ter), pappe'sk8rja', bomullstappa'". Flaggor var ovan-
ligt, men "s8mma kleppte e' flagga själve å satte i
t8ppen".

7) Annars kunde man i toppen ha' ett papperskors, som man
själv klippt, eller en kulört remsa, föreställande
vimpel eller flagga.

8) Första tiden hade man inga ljushållare utan "fäste d8m
mä en ulltrå'".

9) "Nät" gjordes av papper, som veks flere gånger till en
flerdubbel remsa, som man klippte in en bit på, klipp
efter klipp utefter båda kanterna. Korgarna flätades,
se prov. Familjerna "geck tesammans å s8p å drack kaffe
å gjo'de pappe'sgrannlåt".

Skriv endast på denna sida!

4.

ACC. N:R. M. 63778

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var de vuxna, som gjorde prydnaderna. Man gömde julgransprydnader från den ena julen till den andra "i e' sä'skelt låda i cheffanjerer". Barnen ägde en del prydnader och brukade "bli' osams 8m'et".

10) Om bestämd tid för dans kring granen svaras:

"Inga vesse' ti!', inte förrän di dansade ut henne Tjugenda' Knut".

11) Julgransplundringar sägas inte ha varit brukliga i socknen.

12) Vanligen Tjugondedag Knut. Sedan kastade man ut granen på backen. Någon regel för dess behandling efteråt fanns icke.

14) "Julener elle' graner utanfö' döra' hade di på si'a

5.

ACC. N:R. M. 6378.9

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

ställe', dä' dä sulle va' lite fö'nämt".

Duk i taket över julbordet var vanligt förr.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

— 2 —